

MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA V BRNĚ

Zpráva o činnosti Archivu MZLU v Brně
(Materiál pro zasedání kolegia rektora MZLU v Brně dne 5. 12. 2006)

Předkládá : PhDr. Taťjana Šabartová

Zpracovaly: PhDr. Alena Mikovcová, Mgr. Eva Mrázová
V Brně dne 30. 11. 2006

Archiv Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně

Všeobecné informace

Archiv MZLU v Brně byl zřízen rozhodnutím rektora č. 2/ 95 v roce 1995 jako pracoviště s celoškolskou působností. V současné době dokončuje přípravu ke své akreditaci, která je podmínkou pro získání statutu specializovaného archivu.¹ Veškerou dokumentaci stanovenou zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě k prokázání podmínek pro rozhodnutí o akreditaci posoudí začátkem prosince Moravský zemský archiv v Brně (MZA) v předakreditačním řízení. Žádost o akreditaci bude společně s posudkem MZA podána Archivní správě Ministerstva vnitra ČR do konce roku 2006.

Archiv MZLU je součástí organizačně správního odboru rektorátu. Vedoucí odboru a současně sekretariátu rektora je PhDr. Taťjana Šabartová.

Archiv představuje unikátní soubor historické dokumentace od založení Vysoké školy zemědělské v Brně v roce 1919 až do současnosti Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně.

Personální obsazení

Personálně je archiv obsazen 2 pracovníky s vysokoškolským vzděláním v příslušném oboru (od 1. 9. 1992 PhDr. Alena Mikovcová, od 1. 10. 2004 Mgr. Eva Mrázová, DIS).

Prostorová kapacita a stavebně-technické zajištění

Archiv je situován do suterénu nového objektu specializovaných výukových prostor (pavilon Q).

Prostorové a stavebně-technické zajištění archivu v zásadě odpovídá podmínkám stanoveným zákonem, avšak naměřené hodnoty teploty a vlhkosti vzduchu v depozitáři neodpovídají požadovaným normám.² V průběhu pořádacích prací byly zjištěny problémy spojené s nerovností podlahy v depozitáři (bezpečnost práce).

Celková prostorová kapacita univerzitního archivu činí 428, 3 m² (bez chodby a WC).

Objemová kapacita

K 30. 11. 2006 archiv spravuje 1 097, 73 běžných metrů (bm) archivních fondů a sbírek.

Odborná činnost

1. Náplň činnosti

- a) koncepce v oblasti archivnictví a spisové služby na MZLU,
- b) dohled na vedení spisové služby a na předarchivní péči, metodická pomoc všem součástem MZLU,
- c) výběr archiválií ve skartačním řízení a mimo něj (dary, delimitace),
- d) evidence archiválií v rámci Národního archivního dědictví ČR,
- e) odborné zpracování archiválií a zajišťování jejich péče,
- f) vytváření archivně-informačního systému elektronickou formou,
- g) poskytování archivních služeb univerzitním pracovištím a dalším žadatelům (potvrzení, výpisy, opisy, kopie, rešerše),
- h) poskytování badatelských služeb (nahlížení do archiválií),

¹ Podle § 51 zákona č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě mají vysoké školy možnost zřizovat specializované archivy, které mohou jako archivy působit pouze v případě udělení akreditace. Kolegium rektora na svém zasedání dne 7. 12. 2004 vyslovilo souhlas se zřízením specializovaného archivu MZLU.

² Záznamy o naměřených hodnotách teploty a vlhkosti vzduchu jsou uvedeny v příloze.

- i) vědecká a publikační činnost, zaměřená na historii univerzity, jejích vědních oborů, života a díla významných osobností,
- j) zpracování odborných a populárně-vědeckých textů k propagaci a prezentaci univerzity,
- k) správa specializované knihovny,
- l) inventura archiválií vyhlášená ministerstvem vnitra,
- m) další odborné archivní úkoly organizované nadřízeným státním oblastním archivem.

2. Spisová služba, skartační řízení, předarchivní péče

V souvislosti s předarchivní péčí archiv řešil řadu koncepčních a metodických problémů (elektronická spisová služba, výběr elektronických dokumentů z prostředí UISu k dlouhodobému ukládání, typologie dokumentů studijní agendy, ukládání vysokoškolských kvalifikačních prací v archivech a knihovnách vysokých škol, problematika tisku druhopisů diplomů a vysvědčení na jednotlivých fakultách).

Na základě zákona o archivnictví je Moravský zemský archiv v Brně kontrolním a metodickým orgánem příslušným pro Archiv MZLU. Zároveň je pověřen dohledem nad vyřazováním (skartací) písemností a schvalováním skartačních návrhů, předkládaných univerzitním archivem. Po ukončení skartačního řízení bylo převzato z 22 pracovišť a od 2 fyzických osob celkem 168,06 bm archiválií. V průběhu skartací byly provedeny dohlídky v registratuře děkanátu Provozně ekonomické fakulty a dalších součástí univerzity. Skartační návrh komplexně zpracovaný za celou univerzitu vypracuje archiv začátkem roku 2007.

3. Odborné zpracování archivních fondů a sbírek

Jednotlivé archivní fondy a sbírky evidoval archiv začátkem roku 2006 podle nových metodik Archivní správy MV ČR v návaznosti na archivní zákon. Archivní fondy a sbírky MZLU (VŠZ) jsou evidovány v celostátně závazné evidenci Národního archivního dědictví ČR (NAD). V souvislosti s akreditací archivu byly archivní fondy v průběhu podzimních měsíců přemístěny a restrukturalizovány a provedena revize původní evidence NAD. Archiválie jsou zpracovány klasickými inventurními soupisy a katalogy. Části fondů jsou inventarizovány elektronickou formou (databáze ACCESS). Celkem bylo v roce 2006 zpracováno 103,20 bm archivního materiálu.

Univerzitní archiv spravuje celkem 95 archivních fondů a sbírek. Jejich seznam se standardizovaným popisem bude vyvěšen na webu archivu.

4. Vytváření archivně evidenčního systému

Archivní fondy a sbírky jsou součástí celostátní databáze PEVA (počítačová evidence archiválií) přístupné na [www.Ministerstva vnitra ČR](http://www.mvcr.cz/archivnictvi/index.html).

<http://www.mvcr.cz/archivnictvi/index.html>

V průběhu restrukturalizace archivu byl vypracován nový lokační plán archivních fondů a sbírek.

5. Dílčí knihovna archivu

Archiv spravuje 173 knihovních jednotek. Příruční knihovna archivu je spojena s konferenční místností a je dle možností vybavována.

6. Archivní služby

Archivní služby jsou poskytovány posluchačům a univerzitním pracovištím a žadatelům mimo univerzitu pro výzkumné, pedagogické, kulturní a osvětové účely.

a) správní činnost

Žadatelům jsou vystavovány duplikáty náhradních dokladů, potvrzení o studiu, výpisy (vykonané zkoušky z jednotlivých předmětů - transkripty, sylaby), vyjádření k odborné způsobilosti. Úkony jsou zpoplatňovány podle každoročně aktualizovaného rozhodnutí rektora o stanovení poplatků spojených se studiem a výše úhrad za poskytnuté služby studentům a některým dalším osobám. *Do konce listopadu 2006 bylo vybráno 9 840 Kč.*

Do 30. 11. 2006 bylo vydáno celkem 134 výpisů, opisů a potvrzení pro správní účely (92 potvrzení o studiu, vyhotoveno 26 duplikátů diplomů a vysvědčení o státních zkouškách, 3 transkripty a 7 výpisů zkoušek, 1 osvědčení o odborné způsobilosti a 5 dalších potvrzení).

b) zápůjční služba, nahlížení do archiválií

Zápůjční služba v badatelně archivu je prezenční. Archiv zapůjčil 44 dokumentů z archivních fondů a fotodokumentace k dějinám ŠZP Žabčice.

c) retrospektivní rešerše

V roce 2006 bylo provedeno 35 rešerší, z nichž nejvýznamnější bylo zpracování vývoje Ústavu zoologie, užívání znaků na VŠZ (MZLU), život a dílo prof. Knoppa, Mikšíka, Kubíčka, Podešvy. Průběžně jsou poskytovány připomínky a konzultace při tvorbě poznámkového aparátu k vydání paměti prof. Haši ŠLP Křtiny.

7. Účast na konferencích, seminářích, poradách

Dne 14. 3. 2006 se obě pracovnice zúčastnily archivní porady k problematice zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací pořádanou Archivní správou MV ČR.

Archiv MZLU byl spolupořadatelem (společně s archivem VFU v Brně) II. celostátního setkání archivářů vysokých škol ve dnech 14. – 15. 6. 2006. Byla představena prezentace „Vývoj a perspektivy archivu MZLU“. Současně byla uspořádána výstavka fotografií sbírky plaket a medailí v prostorách archivu MZLU.

Ve dnech 6. – 8. 9. 2006 se PhDr. Alena Mikovcová zúčastnila IX. Sjezdu historiků v Pardubicích v programovém bloku „Historie v kontextu ostatních vědních disciplin“.

Archiv MZLU inicioval a uspořádal dne 10. 11. 2006 poradou archivářů brněnských vysokých škol k dopisu Archivní správy MV ČR, který se týkal otázky ukládání diplomových prací ve vysokoškolských archivech a knihovnách.

8. Publikační činnost

PhDr. Alena Mikovcová

Vydáno:

Vědecká práce na brněnských vysokých školách za 2. světové války, Sborník z mezinárodní konference Věda a armáda, věda a válka 1914 – 2004, Masarykův ústav AV ČR, Ústav strategických studií Univerzity obrany v Brně, Ústav pro soudové dějiny AV ČR, Praha 2006, s. 98 – 116, ISBN 80-86495-35-3.

Odevzdáno do tisku:

Osobnosti Vysoké školy zemědělské v Brně a mičurinská agrobiologie, Sborník kolokvia „Velmožové vědy? (Osobnosti českých přírodních věd mezi bádáním a ideologií v 501. – 60. letech 20. století)“, 15. str. strojopisu + doplnění textu dle připomínek redakce Archivu AV ČR.

9. Lektorská činnost

Zapojení PhDr. Aleny Mikovcové do projektu „ESF 2869 S vyšší kvalifikací proti dopadu strukturálních a technologických změn“ (specifické odborné vzdělání, kurs Informační gramotnost a zásady archivování).

10. Členství ve vědeckých organizacích

PhDr. Alena Mikovcová je členkou Sdružení historiků (Historický klub), Společnosti pro dějiny vědy a techniky a České archivní společnosti. Byla jmenována Radou pro zahraniční styky AV ČR členkou Českého komitétu pro dějiny vědy a techniky.

Mgr. Eva Mrázová je členkou České archivní společnosti.

11. Propagace a prezentace univerzity

Archiv se zapojil do projektu elektronického populárně vědeckého zpracování dějin města Brna encyklopedickou formou – Encyklopedie dějin města Brna (www.Encyklopedie.brna.cz). V návaznosti na shromažďování údajů do encyklopedie zamýšlí archiv vytvořit elektronický biografický slovník osobností MZLU (VŠZ).

Archiv zpracoval a doplňuje na www MZLU [Galerie rektorů](#), [Kalendárium univerzity v datech a obrazech](#).

PhDr. Alena Mikovcová je členkou pracovní skupiny děkana Zahradnické fakulty MZLU k přípravě publikace k 60. výročí zahradnického učení v Lednici.

V průběhu prosince 2006 uspořádá archiv veřejně přístupnou výstavku „Vysoké školy v novoročenkách včera a dnes“.

12. Záměry archivu v roce 2007

- a) akreditační řízení prováděné Archivní správou Ministerstva vnitra ČR ke zřízení veřejného specializovaného archivu na MZLU,
- b) zpracování sbírky disertačních prací (1924 – 1999),
- c) zpracování sbírky habilitačních prací (1924 – 1999),
- d) příprava propagační publikace o ŠZP v Žabčicích,
- e) uzavření archivního fondu VŠZ v Brně a jeho archivní zpracování (1919 – 1994),
- f) evidence archivních souborů na pracovištích MZLU v rámci akviziční a sbírkotvorné činnosti,
- g) příprava Biografického slovníku osobností VŠZ (MZLU),
- h) tvorba hesel Encyklopedie dějin města Brna (osobnosti, události, univerzitní stavby MZLU).

Záznamy o naměřených hodnotách teploty a vlhkosti vzduchu v archivním depozitáři

Časové období	Minimální naměřená teplota	Maximální naměřená teplota	Minimální naměřená vlhkost	Maximální naměřená vlhkost
Únor	20,57°C	22,09°C	23,6%	23,7%
Březen	21,33°C	23,24°C	23,6%	35,3%
Duben	22,48°C	28,70°C	23,5%	39,5%
Květen	22,09°C	23,24°C	27,5%	49,8%
Červen	22,09°C	26,73°C	30%	59,7%
Červenec	25,17°C	27,91°C	34%	57,6%
Srpen	23,24°C	27,91°C	36,4%	54%
Září	22,86°C	24,40°C	38,5%	58,1%
Říjen	21,71°C	23,63°C	31,1%	55,9%

Doporučená relativní vlhkost a teplota pro uložení archivních a knihovních materiálů podle ISO 11799

(Příloha č. 5 k Vyhlášce č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů)

Papír, pravidelné využívání

Teplota - minimálně 14°C, maximálně 18°C, akceptovatelné změny +/- 1°C

Relativní vlhkost - minimálně 30%, maximálně 50%, akceptovatelné změny +/- 5%